

POSUDEK OPONENTKY DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomantky:	Anna-Marie Šedivková
Téma práce:	Výhrada veřejného pořádku v mezinárodním právu soukromém
Rozsah práce	130.963 znaků
Datum odevzdání práce:	3. 6. 2023

1. Aktuálnost (novost) tématu

Autorka si pro svou diplomovou práci zvolila jeden z tradičních institutů mezinárodního práva soukromého – veřejný pořádek. Jde o téma obecné a průřezové, jeho zpracování vyzývá nejen k hlubší právní analýze jeho významu a použití, ale i srovnání jeho zakotvení v jednotlivých pramenech mezinárodního práva soukromého (dále jen „MPS“). Při sjednávání moderních norem MPS, ať už jde o haagské úmluvy či nařízení EU, se pravidelně opakují diskuse v rovině odborné i politické o tom, zda má tento institut v rámci unifikované úpravy stále ještě své opodstatnění, aby se nakonec dospělo k závěru, že ano, byť může být patrná tendence jeho dopad zužovat. Veřejný pořádek tak i nadále zůstává „záchrannou brzdou“ při aplikaci norem mezinárodního práva soukromého, jehož cílem je ochránit základní právní a společenské hodnoty států, které se mohou více či méně lišit.

Autorka si tedy pro svou diplomovou práci zvolila téma, které zůstane aktuální, dokud bude výhrada veřejného pořádku v pramenech MPS zakotvena. Navíc, v současné době je v Radě EU projednáván návrh nařízení o rodičovství, přičemž veřejný pořádek bude jistě jedním z podrobně diskutovaných témat.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zvolené téma vyžaduje práci s prameny mezinárodního práva soukromého, a to na všech úrovních, tj. jak vnitrostátní, tak i mezinárodní a unijní. Protože ustanovení o výhradě veřejného pořádku bývají velmi stručná a formulačně blízká, je pro výklad pojmu veřejný pořádek a jeho další analýzu nezbytná znalost judikatury soudů, jak domácích, tak i zahraničních, a samozřejmě i doktríny. Jedná se tedy bezpochyby o téma vhodné pro prokázání schopnosti samostatné odborné činnosti v závěrečné práci studenta.

Autorka vhodně kombinuje metodu analytickou s metodou srovnávací, nezatěžuje text práce nadbytečným popisem.

3. Systematické členění práce a formální stránka

V úvodu práce autorka nejprve uvádí do tématu vymezením pojmu veřejný pořádek a jeho zakotvení v MPS. Dále zde autorka formuluje výzkumný cíl své diplomové práce – analýzu veřejného pořádku a výhrady veřejného pořádku v MPS včetně aplikace těchto institutů v praxi a zamyšlení nad budoucím vývojem.

Diplomová práce je dále členěna do pěti kapitol, autorka postupuje systematicky od obecného základu, přes jednotlivé situace, s nimiž normy MPS spojují použití výhrady veřejného pořádku, až po její aplikaci ve zvláštních oblastech soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem (rodina a dědictví).

V závěru práce pak autorka přehledně shrnuje dílčí závěry své analýzy a shrnuje, že i přes sbližování právních řádů (minimálně v EU) a existenci dalších limitů pro použití cizího práva (imperativní normy, moderní hraniční určovatelé), nelze do budoucna počítat s tím, že by výhrada veřejného pořádku z pramenů MPS zcela vymizela.

K členění práce nemám výhrady. Po stránce formální je práce vyhovující, autorka používá vesměs srozumitelný jazyk a styl odpovídající odbornému právníckému textu. Pravopisné chyby se v práci téměř nevyskytují.

4. Vyjádření k obsahu práce

Není mi zcela jasná úvaha autorky nad tím, jak by použití výhrady veřejného pořádku mohlo být ovlivněno způsobem, jakým se zjišťuje obsah cizího práva, a z ní dovozený závěr o tom, že sjednocený postup by měl předejít problémům spojeným s aplikací výhrady veřejného pořádku (str. 31 až 34 a závěr na str. 50).

Souhlasím s tím, že přetrvávají nejasnosti o tom, jak má být výhrada veřejného pořádku aplikována ze strany soudů a orgánů veřejné moci při uznávání cizích rozhodnutí (zda z moci úřední nebo pouze na návrh). Přístup států v tomto není jednotný, což se mimo jiné projevuje i v nemožnosti přijmout v tomto ohledu jasné společné pravidlo.¹

Na str. 42 bych poupravila autorčin závěr dovozovaný z rozsudku SDEU ve věci *Coman*.² Nelze z něj dovozovat povinnost členských států uznat stejnopohlavní svazek, v dané věci stejnopohlavní manželství. Z daného rozsudku vyplývá pouze povinnost přiznat stejná práva vyplývající z práva EU o volném pohybu osob (v zásadě tedy pobytový titul), jaká jsou přiznávána manželům, nikoli však přiznat danému svazku obecné statusové účinky manželství (tj. zapsat svazek jako manželství do matriky). Nejvyšší správní soud ČR v rozsudku, který diplomantka v jiné souvislosti sama cituje, dovedl nesoulad uznání stejnopohlavního manželství s českým veřejným pořádkem.³ Judikatorní závěr může být v budoucnu negován příslušnými legislativními změnami, jejichž návrhy jsou aktuálně projednávány v Parlamentu ČR.

Autorka pracuje se značným množstvím zdrojů, a to jak domácích, tak i zahraničních. Přesto v seznamu domácí judikatury postrádám rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR a Ústavního soudu o souladu účinků cizích rozhodnutí přiznávajících tzv. *punitive damages* (sankční náhradu škody) s českým veřejným pořádkem. Diplomanta by se na tuto otázku mohla zaměřit v rámci obhajoby.

¹ Jednou z posledních příležitostí bylo sjednávání nařízení Brusel II ter, avšak ani v něm se nepodařilo v tomto ohledu jasné pravidlo nastavit.

² Rozsudek ve věci C-673/16 ze dne 5. 6. 2018.

³ Rozsudek NSS ČR z 30. 5. 2018, č.j. 8 As 230/2017-41, odst. 23.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Cíl vymezený v úvodu práce diplomantka naplnila.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka prokázala, že je schopna samostatně zpracovat zvolené téma a sepsat o něm odborné právní pojednání. Diplomová práce prošla kontrolou na plagiáty. Cizí zdroje jsou řádně citovány.
Logická stavba práce	Členění práce má svoji vnitřní logiku, autorka postupuje systematicky od obecného vymezení zkoumaného institutu po jeho aplikaci ve zvláštních oblastech soukromoprávních vztahů s mezinárodním prvkem, dílčí závěry pak shrnuje v závěru práce.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracuje se značným množstvím domácí i zahraniční odborné literatury a judikatury. Přesto některá stěžejní rozhodnutí českých soudů (NS, ÚS) v přehledu a v analýze postrádám (konkrétně viz výše část 4). Cizí zdroje jsou řádně citovány.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Diplomová práce je vystavěna na analýze právních norem a výkladové judikatury. Kladně hodnotím hloubku analýzy, autorka nezůstává na povrchu, popisnou metodu užívá jen v nezbytné míře.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je standardní, přehledná, odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci.
Jazyková a stylistická úroveň	Autorka používá jazyk odpovídající odbornému právnímu textu, píše srozumitelně a čtivě. Pravopisné chyby a překlepy se v práci téměř nevyskytují.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Diplomantka prokázala schopnost samostatné odborné činnosti. Práci doporučuji k obhajobě. Téma, o němž bych ráda vedla diskusi při obhajobě, je uvedeno výše v části 4. tohoto posudku (zejména jde o posouzení souladu <i>punitive damages</i> s českým veřejným pořádkem).
Navržený klasifikační stupeň	S výhradou výsledku obhajoby navrhuji klasifikační stupeň v ý b o r n ý .

V Praze dne 25. 8. 2023

JUDr. Marta Zavadilová, Ph.D.
oponentka diplomové práce